

ORGANIZIRANI ŽELEZNIČAR

LETO II.

Izhaja dvakrat
na mesec.Naročnina četrt-
letno 12 dinarjev.Uredništvo in
upravnništvo:Ljubljana,
Turjaški trg 2kamor naj se tudi
pošiljajo rokopisi.

Štev. 22.

SVOJE ZAHTEVE UVELJAVIJO ŽELEZNIČARJI LE V ENOTNI, RAZREDNO-ZAVEDNI ORGANIZACIJI.

Železničarji zahtevamo svojo pravico.

V smislu § 36. zakona o zaščiti delavcev so se ustanovile v Jugoslaviji delavske zbornice. Zakon je dal delavskim zbornicam precej obsežen in za vse delavstvo koristen delokrog. § 37. istega zakona pravi: Naloga delavskih zbornic je, ščititi ekonomske, socialne in kulturne interese vseh delavcev in nameščenecv (uradnikov) in se smatrajo za razredna predstavništva delavcev in nameščenecv. Delavska zbornica ima po dajati poročila in predloge pristojnim državnim in samoupravnim organom o ureditvi delovnih razmer, o vprašanju delavskega zavarovanja, delovnih trgov, delavskih stanovanj, socialne higijene, delavske prehrane, prosvete in o vseh ostalih vprašanjih, ki se direktno ali indirektno dotikajo interesov delavcev in nameščenecv; posreduje pri sklepanju kolektivnih pogodb kakor pri vseh sporih med delodajalcem in delojemalcem; vodi statistiko in zbira podatke o vseh vprašanjih, ki se tičejo delavcev in nameščenecv; zbira in hrani delovne pogodbe; vodi evidenco delavskih in strokovnih organizacij; posreduje in intervenira direktno pri vseh državnih uradih, napravah in delodajalcih, kdar koli zahtevajo to interesi delavcev in nameščenecv.

Vsakemu bo jasno, kako važna in koristna je ta institucija za delavstvo in nameščenice. Toda do danes del. zbornica ni vršila vseh teh nalog, kakor bi jih morala. Zakaj? Ker je ministrstvo za socialno politiko teptalo zakon, oviralo pobiranje prispevkov in dajalo tako majhen proračun, da z njim ni zmogla

del. zbornica vseh ogromnih nalog. Vlada je imenovala 60 zastopnikov v del. zbornici in teh 60 od zgoraj postavljenih in od zgoraj odvisnih ljudi je tri leta vodilo delavsko zbornico, kakor je pač moglo in znalo. V to se danes ne bomo spuščali.

Po treh letih sabotaže s strani vlade pa bodo končno le prišle volitve v del. zbornico in delavstvo bo dobilo priložnost, da samo izvoli one zastopnike, katerim zaupa, da bodo v del. zbornici branili interese delavcev in nameščenecv.

Toda zopet je tu minister tisti, ki hoče sabotirati določbe zakona o zaščiti delavcev. Minister se protivi temu, da bi imeli volivno pravico železničarji — delavci in nameščenici. Od začetka je hotel odrezati tudi kovinarje in rudarje od del. zbornice. Ali tu se je končno posrečilo del. zbornici, da pridejo v njen delokrog tudi rudarji in kovinarji. Tudi mi železničarji ne smemo dovoliti tega, da bi vlada gazila zakon. Zato odločno zahtevamo, da imajo železničarji volivno pravico pri volitvah v Del. zbornico in da pošljejo v njo svoje zastopnike-železničarje, ki bodo lahko najuspešnejše branili naše interese.

Tezadevno moramo organizirani železničarji pritisniti na vse kompetentne instance in z vsakega svojega zborovanja poslati ministrstvu za socialno politiko zahtevo, da spadamo v delokrog del. zbornice in da zahtevamo aktivno in pasivno volivno pravico v njo.

In če vlada sama ne bo spoštovala svojih zakonov, kdo naj se še po njih ravna?

na zavedne; ti plačujejo in delajo. Da bi se ta krivica popravila, je zamišljeno tako, da bi delavska zbornica pobirala prispevke od vseh delavcev in delavk in naj bi pomagala prevzeti mnogo nebojnih funkcij strokovnih organizacij nase. Ona ima podpreti delo strokovnih organizacij, skrbeti za izobrazbo delavstva, predavanja, pevška društva itd. Strokovne organizacije naj zbirajo predvsem borbeni fond, vse druge naloge naj bi se po možnosti skušale prenesti na institucijo kot delavsko zbornico. Proračun take organizacije znaša veliko, naše delavske zbornice za to leto 2 milijona dinarjev, in lahko si zamislite, da je s tem denarjem mogoče začeti obsežno in veliko kulturno delo med delavstvom. Kako važno bi bilo, da bi delavska zbornica reprezentirala vse delavstvo in tudi železničarje. Po zakonu je tako, ampak žalibog so razmere danes take, da zakon ni več tako svet, kakor je bil pred vojno. Ako se ministru ne dopade, lahko zakon spreminja ali ovrže, tem bolj, ker ni v parlamentu nikogar, ki bi ministru jasno povedal, da je narodna skupščina nad samovoljo ministrov in da se njenih sklepov, zakonov ne smejo dotikati. Tako se je odpravilo veljavno zakonodajo o delavskih zaupnikih. Odpraviti se je tudi hotelo delavske zbornice. Delavska zbornica je izdala pred kratkim poročilo, bilanco svojega dela. Kdor ga je prečital, je videl križev pot, ki ga je morala iti. Državne podpore je dobila pri ustanovitvi 9000 Din. Morali bi izvesti čimprej volitve. V enem tednu smo napravili volilni red in ga predložili ministru. A vse je prišlo v to reakcionarno dobo, ko hočejo delavstvu vzeti vse pravice. Minister je delal pasivno rezistenco, on ni potrdil volilnega reda. In kaj bi bilo, če bi delavstvo in njegovi reprezentanti ne posvečali tej instituciji vse pažnje. Dolgo se je živelo od samih kreditov. Končno je minister lansko leto potrdil volilni red in dal nam je ukaz, naj gremo takoj v volitve, ki naj se izvršijo tako, da bi železničarji, kovinarji in rudarji ne volili. Bili smo v težkem položaju. Morali smo sedaj započeti borbo, zato, da se raztegne vpliv delavske zbornice na bratovske skladnice in železničarje. Pri prvih smo dosegli uspeh 28. septembra in smo 4. oktobra sklenili, da izvedemo volitve. To sem zato povedal, ker je vse polno ljudi, ki mislijo, da so uprave krive, da se ne vršijo volitve. Ampak šele po 8. septembru smo dobili zagotovilo, da bode volilo lahko tudi tistih 17.000 rudarjev in kovinarjev iz industr. krajev, ker sicer bi volile samo služkinje. Za železničarje smo vodili borbo naprej. Obrnili smo se na ministra saobračaja in minister se ni mogel braniti na podlagi zakona. Trdil je, da so vsi železničarji nekaki javni uradniki, kakor so to okrajni glavarji na primer. To vendar ne gre, da bi jih Vi hoteli spraviti v območje delavske zbornice. Mi smo takoj ministru dokazali, da je potem javni uradnik tudi tobačni delavec in rudar v Bosni, ker je država njegov gospodar. Vse to so podjetja, ki imajo državo, najbolj reakcionarnega gospodarja, kar jih je danes mogoče. To ni mogoče, je rekel minister. Delavske zbornice bodo nahujskale vse delavce in promet bo v neredu. Odgovorili smo mu, da bi potem moral v Belgiji, Franciji in Nemčiji ves promet stati, ker so vsi organizirani. In na to ni minister nič odgovoril. Ne vem, kako

je, ampak mi ne bomo opustili priključitve železničarjev, vodili bomo borbo naprej z isto taktiko, kot smo jo vodili za rudarje in kovinarje, za bratovske skladnice, če bo prometni minister proti. Treba bo postopati v soglasju z Vašo organizacijo. Kakor smo preje rekli, da rabite zaslombe in podpore ostalega delavstva, se ravnata ostali zavedajo, kaj so jim železničarji. Oni so bili vedno pionirji delavskega pokreta in zato jim bo drugo delavstvo stalo vedno ob strani. Končna točka delavske zaščitne zakonodaje je zavarovanje delavcev. Delavec mora dobiti plačo tudi takrat, ko postane onemogel in bolan, ne sme se ga kar tako vreči na cesto. Za uveljavljanje tega stališča je bojevalo delavstvo dolgo težko borbo. Preje je bil delavec, ko je onemogel, vržen v kak hlev ali pa je moral iti beračiti na ulico, bil je navezan na usmiljenje dobrih ljudi. Delavsko gibanje je na to krivico brezpogojno zahtevalo, da mora biti delavska plača tako velika, da lahko delavec živi tedaj, ko dela, in takrat, ko postane bolan ali onemogel. Ta borba ni na celi črti izvedena. Za slučaj bolezni imamo precej dobro zavarovanje, pri drugih strokah boljše kot pri Vas, železničarjih. Sami ste dali izraza temu, s tem, da ste se odločili, da sami vzamete Vašo bolniško blagajno v roke. Mnogo bo treba izpremeniti. Državna uprava ne daje nobenih prispevkov za to zavarovanje. Niti tega, kar vzame od delavcev, jim noče dati. V ostalih obratih je drugače. Pri Vas pa ne more iti to na drug način, kot na račun bolnih. Za bolezensko podporo ni mogoče skrbeti, če ni denarja tu. Naša dolžnost in celega pokreta je, da državo navadimo na to, da je dolžna prispevati. Tudi v monopolski direkciji se je zavzemalo ravnatostki stališče, češ, da zakon velja samo za privatnike, ne pa tudi za državo in to kljub jasnemu besedilu zakona. Še v težjem položaju se nahaja starostno zavarovanje železničarjev. Za delavstvo, ki je definitivno nastavljen, še gre, če skladov ni, se dajo iz državne blagajne. Ni pa za one, ki niso definitivni. V drugih strokah imamo provizijske sklade. Danes je to vprašanje nerešeno in temu bo morala Vaša bodoča organizacija posvečati vso pažnjo. Vsak delavec, če je definitivni ali ne, mora biti zavarovan za starost in onemoglost. Slovenski železničarji bodo sedaj stali na neugodnejšem stališču kot prevojnico. Delavstvo zahteva svojo oskrbo vedno in mirnega koticika za starost. Videli ste, da so to važna vprašanja. Morda v tem ni rešitev vseh problemov, ki jih ima rešiti delavski razred, vendar so vredni, da se zanje borimo, kajti v Avstriji je imelo delavstvo v razvitih krajih veliko moč in njihova parlamentarna frakcija je imponirala s svojim številom in s svojo intelektualno močjo. Odvisno je danes samo od energije, s katero se bomo oklenili svoje organizacije.

Železničarska organizacija v Sloveniji je na razveseljiv način zbrala svoje razbite delce in postavila svoje delo na tako podlago, da se bo s ter večjo vneto postavila za pravice železničarjev. Prvi uspehi bodo razredno zavednost povečali. Če bodo železničarji vztrajali na poti, katero so upili s tem kongresom, smemo upati, da bodo železničarji krepka opora vseni delavskemu pokretu, da bodo postali zopet njegova avantgarda.

Uratnik: Socialna zakonodaja.

(Referat na kongresu 24. oktobra 1925.)

(Konec.)

Na mestu je, da opozorimo, da so tudi železničarji sami šli od velike stavke sem, popolnoma rakovo pot. Že pred vojno je imel delavski zaupnik na železnici nekako mesto. To so bile personalne komisije. Danes se vse to poskuša odpraviti in v debati boste morda to po izkušnjah ilustrirali. Posebno v delavnicah in tistih strokah železniškega obrata, kjer ni definitivnih nastavljenecv, je važno, da se zaščitijo delavski zaupniki, ker so izpostavljeni najhujši nevarnosti: s kratkim odpustom brez vsake komisije in razprave jih je mogoče vreči na cesto in zlomiti odpor delavstva. V prvi vrsti je to vprašanje važno za delavsko pomožno osebje in mora se gledati, da se s pravilnikom uveljavi. Poznate zgodbo o pravilnikih. Dosedaj je vse ostalo na papirju. Tu se vam stavlja polje za nadaljnje borbe, kjer morate doseči varstvo zaupnikov. V zakonu o zaščiti delavcev so predvidene institucije, ki morajo gledati na to, kje in kdaj se godi delavcu krivica. Imamo inšpekcijo dela, ki pregleduje tovarne, če so prostori zdravi, če se krši delovni čas, če so ženske ponoči v službi. V železničarskih obratih ni take institucije, tam so oni, ki obrat vodijo tudi sodniki v vseh stvareh, ali so delavstvu prav ali ne. Imamo v delavski zaščitni zakonodaji železničarjev veliko praznino, katero je treba odstraniti. Tudi bo treba postaviti organe, ki bi se brigali za zdravje železničarjev. Poglejmo, kakšne razlike so med železničarskimi delavnicami in kovinarskimi tovarnami. V teh imamo zaupnike in treba bo ravno tako zaščititi delavce

po železniških delavnicah. Direktor ne gleda na to, ali je kaka stvar v kvar delavstvu ali ne, njegova naloga je, da dvigne produkcijo. Dvema gospodarjema je težko služiti. Zato bo treba to stvar nekoliko razdeliti.

Nekako podobno funkcijo imajo pri ostalem delavstvu delavske zbornice, ki naj bi bile zakoniti predstavniki delavstva. Tudi one se imajo brigati za to, da se delavska zakonodaja izvaja. A njih delokrog je obširnejši, kot delokrog inšpekcije dela. One imajo to dobro pred inšpekcijo dela, da so odvisne samo od delavstva. Inšpekcije dela so odvisne in podvržene vplivom raznih višjih gospodov. To je neugodno. Delavsko zbornico bi se moglo pri železničarjih zelo opaziti. Tu vidimo, kako obstoja neka dejanska potreba, da imamo samo od delavstva odvisno reprezentanco. Delavske zbornice naj bi razne zakone proučavale, predno jih sprejme parlament, one imajo pri tem uveljavljati delavsko stališče. Tisti, ki je zasledoval njihovo delo, je mogel videti, kako to gre. Izdal se je pravilnik za rudarje. Delavska zbornica je ta pravilnik podvrgla kritiki in vodila odpor rudarjev. Delavska zbornica more s svojim uradništvom marsikaj temeljito proučiti, česar zaupnik ne more. Ona mu mora stati ob strani. Vsak zakon, ki bi se izdal, bi moral biti predložen delavski zbornici v pogled. Razen tega je pa pomen delavske zbornice še obširnejši. Mi dostokrat vemo, kako je težko delati strokovnim organizacijam, ker je žalibog zavednih delavcev malo in je večji del nezavednih in so vsa bremena zvaljena

DOPISI IN OBČNI ZBORI.**Ljubljana-glavni kolodvor.**

(Mrevarjenje železničarjev s protokoli.)
Vsem železničarjem je dobro znano, da se marsikateremu kretniku ali premikaču dogodi, da se prereže kretnica. Pri velikem prometu se take stvari po celem svetu dogajajo in se bodo še dogajale, dokler bodo železničarji tako preobloženi z delom kot so sedaj. Svoječas, ko so bili na postaji pametni in trezni predpostavljali, ki so službene težkoče in delo kretnikov in premikačev poznali in razumeli, so v takem slučaju, da je bila kretnica prerezana, krivca kaznovali s 50 vinarji in stvar je bila v nekaj dnevih rešena. Tako se menda godi še sedaj po postajah, kjer preiskujejo take stvari gospodje, ki imajo vsaj malo pojma o delu kretnikov in premikačev.

Drugače pa je pri nas na ljubljanski postaji, kjer ima v teh zadevah reševati tajnik Gomilšek, ki ga vsi dobro poznamo. Ta pa rešuje in dela takole: Raport o prerezani kretnici pusti ležati po cele tedne in po dveh mesecih se spomni nanj in pokliče celo vrsto železničarjev na »protokol«. Po cele ure mora v svojem prostem času stati železničar pred njim in odgovarjati na različna vprašanja. Če pride človek in čeprav najhujši zločinec k preiskovalnemu sodniku na zaslišanje, mu sodnik ponudi stol, pred tajnikom Gomilšekom pa mora človek stati in stati, da mu otrpnejo noge. In kaj vprašuje? Pomislite, od ubogega premikača hoče vedeti po dolgih tednih, iz katerega tira in na kateri tir so se prestavljali vozovi, ko je bila kretnica prerezana. Kdo naj se takih stvari po 2 mesecih spominja. (Tudi tajnik Gomilšek se ne bo mogel čez 2 meseca spominjati, ali je »protokole danes zapiral v levo ali desno miznico.) Ako kdo ne ve povedati, kar hoče Gomilšek, pravi da je v službi spal. In ko je krivec naposled dognan in ko je že priznal, da je on tisti »hudodelec«, ki je kriv, da je bila kretnica prerezana, tajnik Gomilšek še nadalje zaslišuje in preiskuje. Kaj hoče s tem, ne vemo mi in najbrže tudi on sam ne ve.

Mi kretniki in premikači opravljamo službo po svojih človeških močeh in zato zahtevamo, da se z nami postopa tudi po človeško. Ako pa misli g. Gomilšek, da se moramo držati samo le predpisov in po njih delati, naj nam to jasno pove. In mi bomo to tudi delali. Če odpravimo potem v postaji in iz postaje 160 rednih brez izvanrednih v 24 urah, pa je potem njegova stvar, a ena minuta 25 para, se pa naj iztirja iz — predpisov.

Kretniki in premikači.

Delavnica Maribor.

V četrtek, dne 26. novembra 1925 točno ob 17. uri (5. uri popoldne) se vrši v prostorih gostilne Senica v Studencih pri Mariboru likvidacijski občni zbor podružnice Splošne žel. organizacije Maribor in nato redni občni zbor Ujedinjenega »Saveza železničarjev, podružnice Maribor I.«

Dnevni red:

1. Likvidacijski občni zbor Splošne žel. org. Maribor:
 - a) Poročilo o ujedinjenju žel. organizacij;
 - b) Poročilo o stanju podružnic;
 - c) likvidacija podružnice.
2. Občni zbor ujedinjenega »Saveza železničarjev podr. Maribor I.«
 - a) Naše zahteve k delavskemu pravilniku;
 - b) uveljavljenje zakona o zaščiti delavcev;
 - c) poročilo odbora — predsednika, tajnika in blagajnika;
 - d) volitev novega odbora;
 - e) razno.

Dolžnost vseh članov ujedinjenih organizacij iz delavnice Maribor in od progovne sekcije je, da se občnega zbora polnoštevilno udeleže.

**Odsek vlakospremnega
osobja Ljubljana.**

Ustanovni sestanek »Odseka vlakospremnega osobja« Ljubljana se vrši v soboto dne 21. novembra 1925 ob 17. uri (5. uri popoldne) v uradnih prostorih organizacije v Železničarskem domu na Turjaškem trgu.

Dnevni red:

- a) Poročilo pripravljalnega odbora;
- b) volitev predsednika, tajnika, blagajnika in osalega odbora;
- c) naše stališče k pragmatiki;
- d) slučajnosti.

Kategorijsko društvo »Sprevodnik« je likvidiralo.

Pozivamo celokupno vlakospremno osobje, da se tega ustanovnega sestanka udeleži v kar največjem številu, da damo tako trdno podlago našem delu, ki mora biti vredno naše številnosti in vzor dobre organizacije.

Priljubljeni odbor.

Ormož.

Podružnica Ormož sklicuje za nedeljo, 6. decembra 1925 redni občni zbor z naslednjim dnevnim redom:

1. Poročilo o ujedinjenju železničarskih organizacij.
2. Poročilo o intervencijah in položaju železničarskega osobja sploh.
3. Volitev novega odbora.
4. Razno.

Vabimo vse železničarje brez razlike kategorij na delo za svojo korist in svoje pravice.

Na občnem zboru poroča poročevalce od centrale iz Ljubljane.

Čas in kraj občnega zbora bomo pravočasno javili potom letakov.

Podružnica Ormož.

Pragersko.

Redni občni zbor krajevne skupine Pragersko se vrši v nedejo, dne 29. novembra 1925 ob 14. uri (2. uri popoldne) v gostilni Leskovar Pragersko.

Dnevni red:

1. Naše zahteve k delavskemu pravilniku in pragmatiki.
2. Poročilo dosedanjega odbora.
3. Volitev novega odbora.
4. Razno.

Na občnem zboru poroča referent iz Ljubljane.

Vuzenica.

Redni občni zbor tukajšnje krajevne skupine Vuzenica se vrši v nedejo, dne 22. novembra 1925 ob 9. uri popoldan v prostorih gostilne Premrov (preje Pušnica) v Spodnjem trgu 5.

Dnevni red:

1. Položaj železničarjev v splošnem.
2. Pragmatika in delavski pravilnik.
3. Volitev odbora za leto 1926.
4. Razno.

Poroča referent centrale. Dolžnost vseh sodrugov je, da se občnega zbora sigurno udeleže. Kdor še ni organiziran, naj se do tega dne sigurno organizira, da bo imel na občnem zboru glasovalno pravico.

Maribor gl. kol.

Redni občni zbor ujedinjenega »Saveza železničarjev Jugoslavije, podružnice Maribor II.« se vrši v petek, dne 27. novembra 1925.

Kraj, ura in dnevni red se naznani v letakih.

Maribor kurilnica.

Redni občni zbor podružnice »Ujedinjenega saveza železničarjev Jugoslavije« za kurilnico Maribor se vrši v soboto, 28. novembra 1925.

Kraj, ura in dnevni red se naznani v letaku.

Pozivljamo pa že danes vse sodruge, da se občnega zbora sigurno udeleže.

**POROČILA IN DOPISI IZ
HRVATSKE.****Posle ujedinjenja.**

Sa ujedinjenjem do sada razbijenih naših redova izvršen je najvažniji posao, koji smo morali obaviti kao prvi i najvažniji, da bi ojačali naše redove i ovačeno ojačani sa uspjehom poradili na sprječavanju daljnij propadanja životnih uslova željezničarskih radnika i namještenika. Ovako koncentrisanje naših snaga bilo je preduslov za sprječavanje daljnij propadanja. Bez ujedinjenja, bez koncentrisanja naših organizovanih snaga, naše propadanje do prosjačkog štapa bilo bi neizbježno. Nu mi ne smijemo sad ostati kod polučnog,

mi moramo poći odmah dalje: pored zadobijanja do sad izgubljenih prava mi moramo nastojati ista povećati i proširiti, moramo ih za budućnost učiniti mnogo čvršćima i stalnijima, a za to trebati će nam mnogo još većih snaga. Sa ujedinjenjem učinili smo za naše daljnje ojačanje vrlo mnogo, sve što se je u današnjoj situaciji učiniti moglo.

Neosporna je činjenica, da je naš Kongres bio jedna velika i jaka manifestacija svijesti i snage jedino pravog i živog željezničarskog klasnog pokreta. Kongres je ali istovremeno bio manifestacijom i nečeg drugog: preko ovog Kongresa najširi željezničarski redovi glasno i jasno manifestirali su svoje ogromno neslaganje sa današnjim svojim položajem i dosadanjim postupkom prema njima. Kongres je, pored jednodušnosti u stvaranju organizacionog jedinstva, pokazao, da su željezničari svoju sudbinu potpuno progledali i da su riješeni, da daljnem svojem propadanju učine bezuvjetno kraj. Ova riješenost njihova mora nam biti naročiti memento u našem budućem radu. Riješenost za borbu protiv despotskog postupka nad njima nam je garancijom, da će ujedinjena organizacija postati zaista jedinom željezničarskom organizacijom u ovoj zemlji.

Kongres je svojom spoljašnosti i svojom dubinom izvršio vrlo jaki utisak i na širu javnost. Dokaz tome služi nam pažnja skoro sve građanske štampe, koja ga je redom komentarisala kao vrlo važan događaj. Kongres isto tako nije mogao ostati neopažen i kod onih faktora, koji u raznim Direkcijama i Ministarstvu Saobraćaja kroje kruh i prava tom ponovno dižućem se željezničkom osoblju. I oni, ako i malo vode brigu o raspoloživima mnogobrojnih željezničkih službenika, preko ovog Kongresa mogli su da vide jako negodovanje nad njihovim radom i postupkom. Svi ti mjerodavni faktori pored ovog negodovanja, ako su i malo sposobni, morali su da opaze i ono drugo istovremeno riješenost željezničara, kojom su dokazali svoju sposobnost i spremnost da za otklanjanje dosadanjih zala upotrebe i berbenia sredstva. Doduše, manifestacija ovakog negodovanja izvršili su željezničari u prošlosti vrlo često i vrlo mnogo, pa možda i efikasnijih od ove. Nu, znamo, mjerodavni faktori su preko njih stalno prelazili i ignorisali ih. Nu ove sadanje manifestacije, negodovanja kongreskog nad njihovim postupkom neka ne ignorisu: ono nije bilo plod nikakvog huškavanja ili nediscipline, već plod dugotrajnog sticanja uvjerenja, da je postupak prema njima i život njihov zaista nepravedan, i da ga se samo organizovanom borbom može suzbiti. Ovi mjerodavni faktori neka ne zaborave, da je radi postignuća boljeg života ostvareno i ovo jedinstvo, koje će željezničari najpamnije čuvati i svim silama braniti. Tu gospodu pozivamo, da se u buduću kane ignorisanja izkazanih raspoložena i težnja ispaćenog osoblja, o njem morate da vodite brigu i nastojite mu život stvoriti čim lakšim i zadovoljnijim.

Posle ujedinjenja ne treba nikome da bude dat izgovor, da u smisao ujedinjenja nije bio upućeno, ili ga pako nije razumio. Ovo razumijevanje težnji željezničkog osoblja napose očekujemo od zgera, sa mjesta upravljača, gdje je toga razumijevanja do danas najmanje bilo. Tamo nema nesvijesti ni zabludjelosti, pa nas u toliko prije i pravilnije treba da razumiju. Na mnogo teže i pravilno shvaćanje važnosti ovog Kongresa Ujedinjenja naići ćemo dolje, u širokim i neorganizovanim željezničarskim redovima. Postoji veliki broj željezničara koji ni ne slute, koliko je važan događaj bio ovaj Kongres, ne slute da je upravo ovim Kongresom usko vezana i sama njihova egzistencija. Posle ujedinjenja najveći dio naše pažnje moramo posvetiti samo tim drugovima, treba da ih osvijestimo, organizujemo i ovako za željezničarsku općenitost korisnima učinimo. Oni su za naše ojačanje i uspjeh naših borbi bezuvjetno potrebni i mi ih moramo osvojiti, učiniti našima i borbenima. Priči im moramo razumljivom i živom riječi, pametnim i korisnim štičvom, smišljenim i svrsishodnim radom. Radeći ovako i požrtvovno mi ćemo uspjeti u svim našim težnjama. Ovo neka nam bude dužnost i posao posle ujedinjenja.

Zločinstvo.

Velik broj nas je bio svjedokom onog kukavičijeg držanja zagrebačkih i niških nezavisnjaka na našem ljubljanskom kongresu ujedinjenja. Kao što ni jedan od nas ne može da se otme dojamu, da je ono njihovo neslaganje sa ogromnom kongreskom većinom i konačno njihovo bježanje sa kongresa jedan vrlo niski zločin nad interesima željezničara, još manje mogu tome dojamu da se otmu sami željezničari, radnici, koji su nas i njih na kongres poslali samo za to, da ujedinjenje bezuvjetno stvorimo. U njihovom bježanju od ujedinjenja radnici vide samo zlo, i nikakva uvjeravanja u nešto protivna njih ne može razuvjeriti. Željezničari su nad ovom izdajom vrlo ogorčeni. Ponavlja se isto ono ogorčenje, koje je izjabilo svojevremeno i protivu žutih, koji su na sličan način od jedinstva pobjegli. Željezničari će ovo ponovno izdajstvo sigurno osuditi, kao što su osudili i ono prvo.

Prvu svoju osudu su već izrekli: 30. X. da »obiasne« svoje izdajstvo, zagrebački nezavisnjaci zazvali su »zbore«, za koji su učinili strašno bučnu reklamu. Crveni letak sa ovakim parolama: govorit će se o neisplaćenim premijama, neisplaćenim zaostacima i slično. Kao beznačajno i najzadnje naveli su i ovu točku: izvještaj sa kongresa ujedinjenja. Na ovaj »zbore«, i pored ovakve zvučne reklame, došlo je jedva oko sto učesnika, od kojih nisu bili ni svi željezničari već ljudi problematičnija porekla, i kojima nisu od rada pocrnjeli obrzi. Među učesnicima bio je i priličan broj naših članova, koji su na »zbore« pošli iz puke znatiželje, da čuju kako i čime će ovi jedinci da opravdavaju svoje neproletersko držanje na kongresu.

Imali smo zaista šta čuti i vidjeti. Prvi podnosi izvještaje onaj prevrtljivi Kolesa, koji se stalno busa u prsa kako je za ujedinjenje, a protiv cjepečke rabote, koju nezavisnoj organizaciji naturuje bivši taumajstor i saradnik ministra Supila, Buda Milutinović. Što je taj prevrtljivac govorio teško je pogoditi, jer pored najveće naše pažnje nismo mogli razumjeti njegovo naklapanje. Kad smo pitali druge iz direkcije otklapanje, rekli su nam: premije ne bu, jer još za nju nema »ključa«, a ni zaostataka nebu, jer su neka velika gospoda iz direkcije otklapanje sa kraljem u lov. Nastalo je jedno opće mrgodjenje: »pa što ste nas zvali — kad nam ne znate ništa reći«. Loš utisak Kolesinog ševrdanja nastojao je ispraviti lamozni Buda, koji je upućivao negodovanje radnika u drugu smjer, da nisu oni krivi, nezavisni, što premija nema. Mi smo obećali vama zato, jer je nama to isto obećala Direkcija, pa ako niste dobili kriva je Direkcija itd. Nu ovo glupo izgovaranje slabo je upalilo. Radnici se sjetih njegovog kukavičluka prigodom slične situacije prošle godine, kada su spontanim nastupom htjeli da dadu oduška svome negodovanju radi neisplata zaradjenih premija, a taj isti Buda ih je tada oduševio od borbe i pustio na cijedlu. Kad je Buda konačno uvidio, da nikakvo frazerstvo više ne pali — zašutio je. I dobro je — da je zašutio. Radnici su ga sili i mnogome se smučili kad ga vidi, jer njegova prisutnost svakoj akciji donosi gotovo propast.

Kao govornik o ujedinjenju nastupio je šeptrilja Jeren. Zalostan referent, još mu mizerijski referat. Kad smo slušali kako on umije da mlati i drobi sve ono što mu suflira Buda, zgražali smo se nad činjenicom, da jedan proletar može ovako nisko da padne. Upravo sa sadističkom nasladom potjecenjivao je sav rad i velike žrtve podučene za postignuće željezničarskog klasnog jedinstva, ignorisući samo jedinstvo do u najpokušavanje granice običnoga lumpa. Uprave gnušat se moramo nad načinom, kojim je on pokušao opravdati svoje izdajstvo i dezertersko sa Kongresa. Ni njemu, kao ni onom Budi, tudje poštenje ni istina nisu mu sviđli, već ih gazi i pljuje na njih. Ne samo naši članovi, ne samo članovi nezavisne organizacije, i svi ostali radnici sa ogorčenjem u sebi slušali su ovog nesretnika, osjećajući istodobno, da im ovakvi govori podržavaju i zadnju njihovu nadu, zadnju mogućnost njihove odbrane, uništavaju im organizaciju na dulje vrijeme. Pa tko će još od radnika biti oduševljen za organizaciju i zajednicu, kad mu istu evo njegov najbliži supatnik sa vandalističkim osjećajem razvija. Ovaj nastup šeptrilje Jerena svi su osudili. Nezavisna organizacija posle nastupa ovog svojeg »prestavnik« zaista gubi i najzadnjeg privrženika, jer kad mora već ovakav da je spasava onda znamo, da joj je zadnja ura blizu.

Sve napade na Kongres kao i na samo ujedinjenje odlučno je pobio jedan naš govornik, koji je, ogorčen nad onim cinizmom, uzeo riječ. Naš govornik je odlučno odbio sve podvale Kongresu i naglasio, da se one čine samo zato, jer se ujedinjenje ne želi niti se ujedinjenju sa njihove strane ozbiljno težilo. Da ste ujedinjenju težili bili bi se i ujedinili. Kad je uslove ujedinjenja moglo bez ograda i opasnosti po svoj daljnji opstanak da prihvati 4000 klasnosvijesnih željezničara, u toliko prije ste ih trebali prihvatiti vi, koji ste tek neznatna šačica prema ujedinjenom broju. Prikazao je dalje izdajničku ulogu Milutinovića, Jovanovića, Kolesa, Jerena i Pečnika, koji su na kongresu odigrali najmizeriji ulogu i svojim dezerterskim osramotili sve one, koji su im povjerovali. Kongres nije bio cirkus, već velika i bučna manifestacija svijesti i želje za ujedinjenjem cjelokupne radničke klase. Da je kongres bio cirkus to mogu da govore samo antiproleterski tipovi i kapitalistički plaćenici. Potcijenivati kongres na ovaj način znači potcijenivati samog sebe, svoje klasne drugove, a to može da čini samo pokvarenjak. 24. i 25. oktobra održan je najuspješliji željezničarski kongres u ovoj zemlji, koji je uveličan još činjenicom, što je na njem izvršeno najiskrenije ujedinjenje svijuju rastepalih je-

dinica železničarskog klasnog pokreta. Naglašuje, da potejvanje kongresa na onakav način kako to čine nezavisni, niti je proletersko, niti vodi ma kakovom dobru. Najvećeg zla od toga imaju se nadati oni, koji na ovakov bezprimjeren način griješe.

Posle našeg govornika, koji je svojim nastupom potpuno pomisao računao onoj nekolicini dezertera, pokušao je opet da spasi toneći brod Buda Milutinović. Nu slaba mu više sreća. Badava mu trud i muka. Radnici su sili njegovih naklapanja, radnici su progladali i nisu više voljni da ga slijede u provalju. Nek propadne sam.

Sa ovom skupštinom, nadamo se, izdajstvo nad interesima železničara je konačno doigralo. Ovom skupštinom je konačno osudjena dvolična igra »nezavisnjakac«, i njima ne preostaje ino, ili da sada, naknadno, pristupe u zajednicu jedinstvenog pokreta pokoravajući se potpunom svima stvorenim regulama, ili pako u najkraćem vremenu potpuno iščeznu sa proleterske površine. Ako žele odabrati onaj prvi put onda moraju bezuvjetno da se okane laži, kleveta i inih gadnih navika, i da postanu ozbiljni i pošteni boreći kao što je to slučaj na našoj strani, a ko to ne učine, nad svojom propašću neka i sami zaplaču.

Skretničarskemu i manevarskemu osoblju.

Dne 26. avgusta 1925 vršila se je u prisutnosti naših drugova iz Zagreba intervencija kod saobraćajnog odeljenja direktije te je bila predana načelniku u pismena predstava, u kojoj smo tražili

- mesečno dva dana odmora za skretničarsko i manevarsko osoblje,
- isplatu dodataka na noćni rad onima, koji dobivaju kilometražu, te
- odpravo nekijih drugih nerednosti na stanicama.

Na ovu predstavku dobila je centrala dne 7. novembra naslednji pismeni odgovor pod br. 43.967/III—25.

Upravi železničke strukovne organizacije, Ljubljana, Turjaški trg br. 2.

Na Vaš dopis od 26. avgusta 1925 javljamo, da skretničarskom i manevarskom osoblju ne možemo odobravati mjesečno dva dana odmora i to iz razloga, jer nema dostatan kredit, a odmori moraju, da se kreću prema zakonu o državnim saobraćajnom osoblju u granicama budžetske mogućnosti.

Radi isplate dodataka na noćni rad onima, koji dobivaju kilometražu, obratili smo se ponovno na Generalnu Direkciju, jer postoji u tom različito shvaćanje. A i za slučaj, da Generalna Direkcija stvar povoljno riješi, ne možemo dočim namještenicima doznačivati dodataka za noćni rad, jer nema kreditne mogućnosti.

Načelnik saobraćajnog odeljenja:

(Podpis.)

Sada pitamo ovu direktiju, ali postoji za njo zakon o zaštiti radnika te osamsatni radni dan za sve osoblje? Na licu mjesta smo se prepričali, da prvi odstavak odgovora direktije ne odgovara istini, jer je zaposlenih viš skretničara te manevarista u skladištima te su plaćeni kao skladištni radnici. Ove radnike može se upotrebiti kao substitute za skretničare te manevariste, kada izrabuju ti svoja dva dana mjesečno. Izgovor »nema kredita« u tom slučaju ne drži. Radi prekoračenja osamsatnog radnog dana ćemo se obratiti na pristojno »Radničko komor« te radi mjesečnih odmora na Generalnu direktiju, da izposlujemo železničarima njih prava.

Drugi dio odgovora ilustrira veoma dobro, kakove razmere vladaju kod državnih železnica, za koje ne važi i riješenje Generalne direktije.

Ko je zakrivio, da u Zagrebačkoj direktiji za doznačivanje gotovih prinadležnosti uvijek »nema kredita«??

U toj stvari već smo se obratili na Generalnu direktiju te zatražili, da izda direktijama izmenu »pravilnika o sporedniku prinadležnostima« te odredi za sve manevarsko i skretničarsko osoblje posebne »dodatke za manevaranje« u iznosima 300 do 500 Din mjesečno, koji ne izključavaju primanje dodataka za noćni rad.

Zagrebačka direktija učinila je u svom području nadskretničarima veliku krivicu, jer je ukinila za to osoblje zaračunavanje kilometraže sa motivacijom, da oni ne spadaju med »skretničarsko osoblje« te jim zbog toga pripada le dodatak za noćni rad.

Izvršili smo i radi toga odmah pismenu intervenciju kod Generalne direk-

cije te ćemo o svem poručiti u narednih brojevih »Org. železničarac«.

(Pod »skretničarsko i manevarsko osoblje« razumemo sve skretničare, rukovaoce blok-signalna, skretničare, nadpremikače, premikače i t. d.).

U slozi je moć!

Sisak, 8. novembra 1925. Juče na veće održan je ovdje brojno posjećen zbor železničara, na koji su pridošli skoro svi drugovi iz Siska, a mnoge vanjske stanice bile su zastupane po svojim naročitim izaslanicima. Dugo već Sisak nije pokazao toliko života i borbenosti kao juče, već dugo nije Sisak ovako kompaktno i muževno progovorio kao juče. Mnogobrojnost i disciplina prisutnih železničara na ovome zboru se nam zalagom, da će železničarski pokret o Sisku i njegovoj okolini opet da se digne, da se otresa mrtvila i raznih žutih neproleterskih upliva, opet će on da postane kulom svijesti i snage, koju više nikakav protivnik obroriti ne će moći. Zasluga za ovaku svestranu obavještenost o održavanju ovog zbora ide akcionom odborom, koji je za pripreme ovog zbora naročito bio izabran, i koji je svoju zadaću vrlo savjesno izvršio. Svako je pripomogao koliko je mogao, a sa uspjehom mogu svi biti zadovoljni.

Zbor je ispred akcionog odbora otvorio i prisutne pozdravio drug Klinc. Za predsjedatelja zbora jednoglasno bio je izabran drug Droupučić. Drug Klinc i Droupučić naglasili su važnost ove velike skupštine, koja je sazvana najviše zato, da se svima železničarima objasni smisao i važnost Kongresa Ujedinjenja, održanog u Ljubljani, te da se dogovorimo o svim drugim našim nevoljama, kojih, pogotovo sada pred zimu, svaki od nas ima na sve strane. Posle ovog njihovog uvoda dobiva riječ drug Kmet, delegat Saveza iz Zagreba, koji u jasnom i opširnom govoru podnosi izvještaj sa Kongresa Ujedinjenja kao i o svem ostalom, što je ovome Kongresu predhodilo. Ima već više od godine dana, od kada se na ujedinjenju počelo stvarno raditi, a težnje za ujedinjenjem ponikle su odmah iza izvršenog razdjepa. U početcima se mislilo, i to na svima zavajdenim stranama, da će u međusobnoj borbi prije uspjeti železničare privesti organizaciji, u toliko prije o koliko će međusobna borba da bude jača, što se pokazalo kao nemoguće i katastrofalno štetno. Našu međusobnu borbu iskoristivao je istovremeno naš klasni protivnik, Ministar Saobraćaja i njegovih pomagači. Oni su, dok smo se međusobno klali i krvavili, podrezali naše tekovine gdje i koliko su mogli. U koliko smo bili više razbijeni, u toliko je pritisak na nas i bespravilje naše bili povećani. Naše oslabljenje zauzimalo je već takove razmjere, još malo, pa da nas počnu osudivati na 25 batina, kao što ih se svojevremeno železničarima već dijelilo. Ne treba biti baš mnogo pametan niti treba imati mnogo klasnog osvjeđenja, pa da se uvidi štetnost razbijenosti i međusobnih borbi. To uvidjevati trebalo je biti samo iskren i pošten, a lih osečina, na našu sreću, medju nama imade. Videći štetne posljedice od rascjepa i puni težnja, da železničarskom proletariatu pomognemo, počeli smo raditi na pripremanje ujedinjenja železničarskih klasnih organizacija, koji smo rad sa najpunijim uspjehom okončali na zajedničkom kongresu 24. i 25. oktobra o. g. Iz pismenog izvještaja sa ovog Kongresa vi ćete saznati, koje sve organizacije su u sklop jedinstva ušle i koje su bile voljne da železničarskom proletariatu pošteno posluže. Izvan ujedinjene organizacije nije ostala ni jedna klasnoborbena organizacija u ovoj zemlji, i ako vam još kada tko dodje da vas ngovori za neku klasnu-borbenu organizaciju, a nije ujedinjen, i ako su u zajednicu pozvane bile. One nisu ušle u jedinstvo samo zato, jer bi ujedinjene sa nama zajedno morale da rade za železničare, morale da dubu borbene, a to ne žele postati niti smiju napustiti turostivo razne direktijske i ministarske gospode. Tih i takvih organizacija ima sva sila i dugo vremena će još proći, dok ih sasna nestane. Budući one ne služe interesima železničara niti su železničarske, to je i njihovo postojanje za železničare od velike štete. Radi toga mi moramo voditi protiv njih neizostavnu boru do konačnog istrebljenja. Ove organizacije prilaze medju železničare uvijek sa vrlo zvucnim parolama. Jedanput za železničare i domovinu, drugi put za železničare i jugoslavenstvo, a u zadnje vrijeme ispoljila je svoje papke i takva organizacija, koja priča o železničarima i hrvatstvu. U toliko te organizacije kad kada govore i o železničarskim stvarima, govore one to lih za opsjeniti prostotu, da se ljudi ne desjete, u suštini pako sve te jugoslaven-ske, srpske ili hrvatske organizacije služe i u službi su pojedinih vladinih ili opozicionarnih političkih partija. Mi smo se uvjerali u prošlosti, da je naslanjanje strukovne organizacije na kakovu političku partiju samo štetno, i ovo nestanjanje ima za posledicu, da se strukovne organizacije čitaju na toliko njih, koliko ima i političkih partija. Sa našim ujedinjenjem je tome učinjen kraj,

naša jedinstvena organizacija je partijski, nacionalno i vjerski nezavisna i svaki železničar može, bez da je time povredio neko svoje uvjerenje, da joj postane član. Kod ovih drugih organizacija to ne može biti slučaj, jer, koliko god se buržoazija srpska i hrvatska sporazumjela u djelu vlasti, još se nije dogodilo, da se je i jedna paralelna srpsko-hrvatska organizacija sliha i ujedinila u jednu. To se ni u skoroj budućnosti ne će dogoditi. Iz ovakog odnosa ovih organizacija jasno prozlati, u čijoj su one službi i za čije interese rade, da nisu železničarske niti za železničare korisne. Jer ove organizacije ni u budućnosti ne žele postati nešto boljšega to je bilo i razumljivo, da su od ujedinjenja bježale. Njihov postupak je čisto kukavičji i izdajnički i da nam ne nanose štete u budućnosti, treba ih medju železničarima potpuno onemogućiti. (Referat je bio popraćen dugotrajnim odobravanjem.)

Kao drugi govornik nastupio je drug Stanko iz Ljubljane. Bio je odmah ugodno pozdravljen. Drug Stanko je, u opširnom svojem referatu, potanko i vrlo ubjedljivo orisao sadanji položaj železničkog osoblja. Iznosio je stopu po stopu sve navale, koje su u toku zadnjih nekoliko godina prema železničarima izvršene. U navalama na naša prava još se nije sustalo, njih se još uvijek krnji ili zabacuje. Železničari su danas ogoljeli i obosili, predstavljaju najmizernije plaćene i najslabije obezbjedjene radnike u ovoj zemlji, pa, i ako vrše jednu tešku i odgovornu službu, ipak nitko ne pokazuje niti smisla, niti volje, da bi o njihovom stanju poveo brigu popravio ga. Kad to nitko drugi nije htio učiniti, a o tome stanju kao zalivene šute žute sve nacionalističke organizacije i ako se hvale sa 20.000 članova, to smo konačno dužni mi sami, da brigu za sebe ozbiljno preuzmemo u svoje ruke. Svako dalnje spavanje i propušćanje brige za nas drugima donijet će nam samo nove i još veće štete. Doduše, reći će nam da smo boljševiki, antidržavni elementi itd. Mi im već sada odgovaramo, da mi to nismo. Pokušat će da nas raznim šikanama zastraše ili oslabe. Sve su to oni pokušavali do sada, pa će to sigurno pokušavati i u buduću. Ali mi se svega toga ne smijemo plašiti niti radi toga u našoj brizi za same sebe sustati. Zrtve ćemo morati podnijeti, jer bez žrtava ne može biti koristi. Ali jedno već sada možemo poručiti svima onima, koji od naše borbe strahuju; da su naše težnje opravdane, da živimo zaista u bijedi i da nam se stanje najozbiljnije mora popraviti. Od dosadanjih obećanja slaba nam je bila korist. U budućnosti ne želimo više da nas se hrani sa praznim obećanjima niti ćemo biti voljni, da za ista podajemo ovako težak i odgovoran rad. Postavljamo zahtjev: dajte nam platu sa kojom ćemo mi i naše porodice ko ljudi moći živjeti; dajte nam pragmatiku, koja će biti saobraćajna pragmatika ma u ostalim naprednim zemljama; dajte nam zakonsko osiguranje za sve slučajeve bolesti, nesreće, invalidstva itd. Dajte nam zadovoljavajući život. (Referat je bio na koncu svojeg izlaganja burno pozdravljen.)

Kao treći javio se za riječ predstavnik žute zvezarske organizacije, Anton Savljak, koji je lih u tu svrhu iz Zagreba doputovao u Sisak. Čim se pojavio isti na skupštini primijetilo se negodovanje, a ono je upravo uskipjelo, kad se je javio za riječ. Riječ mu je data ali je peh bio u tome, što ga železničari nisu htjeli slušati. Ta šta će slušati ljude, koji, i ako su se obredali u svim mogućim organizacijama, postali od komuniste nadnacionaliste, još uvijek ne znaju šta je železničarski pokret i kako mu treba služiti. Siromak htio je opravdati zašto žuti nisu htjeli ujedinjenja. Pa mi to znamo da ga niste htjeli, ta kako bi ga htjeli kad ste žuti. Počeo se hrustiti kako on govori »ispred 20.000 organizovanih železničara«. Na ovo nastala je u skupštini opća veselost i smjeh, odmah se vidjelo, da sama hvata niš, ne valja. Ignorisan od svih prisutnih konačno je Sabljak zašutio. Odgovorili su mu drugovi Stanko i Kmet. Odgovorili onako, kako se ovakim skakavcima odgovoriti može i treba. Posljedica njihova odgovora bila je, da je Sabljak brzo potražio i iščeznuo iza vrata. Ova skupština naš je ogroman uspjeh i bit će nam poticaj za istrajan i živ budući rad.

STROKOVNI VESTNIK.

Prevedba sprevodnikov-vlakovodij v III. kategoriji činovnikov.

V tej zadevi je bilo vloženih že nešteto interpelacij.

Na eno zadnjih je dal g. minister saobraćaja naslednji odgovor:

Gospodine poslanice! Na Vaše pitanje, stavljeno mi aktom N. S. Br. 3024 od 28./VII. o. god., čast mi je odgovoriti Vam sledeće: Svi nadkondukeri (viši kondukeri) biv. južnih železnica i vozovode državnih železnica, koji su udovoljili svim propisanim uslovima, prevedeni su u III. kategoriju činovnika, na osnovi čl. 200 zakona o državnim saobraćajnom osoblju i čl. 1 uredbe o razvrstanju i prevođenju državnog saobraćajnog osoblja. Po propisima biv. Avstrijskih železnica i južnih železnica, mogli su ispuniti sve potrebne uslove. Imenovanje istih vršilo se je po potrebi službe, a ne automatički. Uslovi za imenovanje istih bili su: svi navedeni službenici morali su polagati sve propisane

ispite i morali su imati svojo zasebno vozopratilačko grupu. Član 8 zakona o državnim saobraćajnom osoblju, izrično traži najmanje dva razreda srednje škole za postavljenje u III. kategoriju činovnika, koju sprema velika većina zainteresovanog osoblja nema, usled čega je za njih prelaz u pomenutu kategoriju nemoguć. Kod Ljubljanske direktije železnica ima pet konduktera vozovoda, zvaničnika I. kategorije, koji sem ostalih uslova imaju takodjer i propisane školske kvalifikacije za postavljenje u III. kategoriju činovnika, ali još nemaju svoju sopstvenu grupu. Čim budu ispunili i ovaj naslov, biće predloženi za postavljenje u III. kategoriju činovnika. Pomenuta petorica su: Trele Josip, Zergal Anton i Šćurk Ivan, Ljubljana gor. kol., Durjava Avgust, Maribor gl. kol., i Grbec Josip, stanica Celje. U predstavci izražena misao, da bi neizbežno trpe-la služba, ako bi kondukeri-vozovode ostali u I. kategoriji zvaničnika, nije osnovana. I po ranijim propisima bili su kondukeri-vozovode u istom rangju kao i ostalo vozopratilačko osoblje, t. j. u rangju služitelja, pa se je ipak ugled njihov sve do sada održao, a nije se usled toga rušila ni disciplina u službi.

Izvolite primiti, gospodine poslanice, uverenje u mome odličnom poštovanju. Ministar saobraćaja: A. M. Radojević.

Iz odgovora se jasno vidi, da se hoće ljubljanska direktija in ministarstvo striktno držati za bodoće odločbe čl. 8 zakona, ki zahteva dva razreda srednje škole. Organizacija s tem stališćem ne smatra zadeve za končane ter bo naredila še nadaljnje korake; v prvi vrsti pa bo pazila na to, da pridejo v bodoće pragmatiko glede vlakospremnega osoblja točne in jasne določbe, ki naj jim zagantirajo dosedanja in uveljavijo nova prava.

Za v letu 1920 odušćene železničarje.

Uprava Saveza bos. herceg. železničara Sarajevo se je letos prva obrnila na ministarstvo in merodajne činitelje, da izposlujujo v letu 1920. odušćenim železničarjem zopet sprejem u službu.

Centralni sekretarijat radničkih komora u Beogradu je poslao ministru saobraćaja naslednju predstavku:

»Prilažem Vam spisak 32 železničara koje je posle železničarskog štrajka u 1920. godini otpustila Direktija bosan-hercegovačkih železnica po odluci tadašnjeg ministra g. Koroseca.

Nećemo se sporiti o karakteru toga štrajka. Možemo ga smatrati i nepametnim delom. Ali ma šta on bio, kazna je ovim ljudima izrečena i suviše premaša krivicu. To so ljudi, koji su ceo svoj vek preveli na železnici i koji su iza tega telesno i duševno nesposobni za kakav drugi posao. To su očevi porodica, koji već pet godina ečkaju, da ponovo sednu na voz i vrše svoju službu. I za ovih pet godina, Gospodine Ministre, nekoliko puta su pomilovani kačaci i komitadžije. Otvorena su vrata tavnica za istinske buntovnike, koji su podizali oružje protivu javnoga reda, samo nema mislosti, da disciplinsko istupe bednih radnika, očeva sirote dece, koji mučnim naporima poštenu zaradjuju svoj hleb.

Ja Vas uveravam, Gospodine Ministre, da su ovi ljudi i daleko od svake politike, da su gole kože, izgladneli i upropašćeni i da Vi kao čovek i kao državni Ministar pred svim stradanjima treba da imate poštovanje i primitu ruku, koja Vas moli za pomoć.

Krajnje je, da izdate opšte odobrenje oblasnim direktijama, neka se vrata u službu svi zbog štrajka otpušteni železničari i neka im se povrate stečena prava.

U uverenju, da ćete Vi učiniti jedan korak pravde, kavaljerstva i državničke mudrosti, ostajem spoštovanjem.

Po navadi je treba čekati na rešenje ministra saobraćaja meseci in meseci, tu pa je prišla hitro naslednja rešitev ministarstva:

»U vezi akta toga sekretariata od 27. okt. 1925, br. 488 Ministarstva saobraćaja čast je izvestiti, da jako žali što se ne može odzvati zahtevu o reaktiviranju ranijih službenika, oduštenih zbog štrajka, što, pored ostalog, nema budžetske mogućnosti, da postavlja nove službenike.«

Mislím, da v tej stvari ni izgovorjena zadnja beseda.

Izgovor ministra ne drži, ker je pač vsak mesec upokojenih večje število železničarjev ter se lahko v teku pol leta sprejme na izpraznjena mesta vse odpuščene nazaj. Gospodje, ki so leta 1920 odpuščali železničarje, so danes pač na gorkem in ne poznajo »ljubezni do bližnjega«, ker sami itak žive v izobilju.

Da zamoremo ukreniti za v Sloveniji po štrajku odpuščene železničarje potrebne ukrepe, naj nam prizadeti takoj sporoče točne podatke o svojem službovanju do odpusta.

Kako uprava krši zakon.

(Vdovam in sirotam železničarjev.)

Člen 108. zakona o drž. prometnem osebju veli:

»Po smrti aktivnega ali vpokojenega uslužbenca se izplačajo kot pogrebna enomesečni redni prejemki umrlega uslužbenca. Poleg tega se dajo ženi ali otrokom kot podpora dvomesečni redni prejemki, če nimajo drugih dohodkov.«

Ta člen je popolnoma jasen, nima nikakih pridržkov kakor ostali členi, kjer se veli, »da rodbina more dobiti tako in tako podporo, a da o tem odloča ministrski svet.«

Zakon je pač zakon in od navadnih smrtnikov se zahteva, da zakon spoštujejo, zlasti če predpisuje davke, da ga točno do besede izvajajo.

Če pa zakon kaj odreja v korist osebju, v tem slučaju za vdove in sirote, se hitro najde kaka nadrejena oblast, ki pravi, »da le njej pristoji dovoljevanje teh in enakih ugodnosti.«

Na podlagi citiranega člena 108. zakona je direkcija izplačevala po smrti uslužbenca dvomesečne prejemke vdovi oziroma sirotam, ki niso imeli drugih dohodkov, ter je s tem le vršila svojo dolžnost, kot ji predpisuje zakon. Do sem bi bilo vse v redu.

Sedaj pa je direkcija izdala tem revežem naslednje obvestilo:

»Generalna direkcija drž. železnic v Beogradu je odredila, da se odtegne od Vaših pokojninskih prejemkov znesek Din 2186—, ki ste jih prejeli kot dvomesečno podporo po Vašem umrlem možu. Ta znesek se vam bo odtegnil v mesečnih obrokih.«

Nadalje vam naznanjamo, da si je generalna direkcija glasom naredbe 4490/25 od 22. septembra t. l. pridržala (?) pravico reševanj prošenj za izplačilo dvomesečnih podpor družinam umrlih uslužbenecv.

Zato Vas pozivamo, da čimpreje predložite:

1. Potrdilo magistrata, da nimate nobenih drugih dohodkov kot pokojnino po umrlem možu;

2. potrdilo od pristojnega župnika, da ste živeli z umrlim v postavnem zakonu, ki je bil na dan moževe smrti še v veljavi.

Če bo Generalna direkcija, kateri bomo dostavili Vašo svočias predloženo prošnjo z zgoraj navedenimi potrdili, zadevo za Vas ugodno rešila, Vam povrnemo odtegnjene obroke, čim prejmemo tozadevno rešitev!«

Podpis.

Opozarjamo generalno direkcijo in ljubljansko direkcijo na protizakonitost teh in enakih odlokov. Uprava se gotovo zanaša na to, da si ubogi reveži ne bodo mogli pomagati, ker nimajo denarja za advokate, da bi si varovali svoje pravice, vendar se je tokrat varala!

Zahtevamo, da ljubljanska direkcija takoj ukine odtegotvanje v smislu gornjega odloka ter zaenkrat počaka na rešitev prošenj, ta izplačila pa naj smatra za predujem.

Vdove pa opozarjamo, da v slučaju, da se jim zneski odtegnejo, to takoj prijavijo organizaciji ter prineso seboj odlok o dovolitvi podpore in odlok o odtegnitvi. — Ako si že hoče uprava zvišati svoje izdatke (ko vedno toži, da ni kredita) pa dobro!

Nastavljenemu osebju.

Izvršni odbor je izdelal nov osnutek pragmatike ter upošteval tudi utemeljene protipredloge konference z dne 8. novembra 1925.

Prvi del tega osnutka, ki obravnava vse splošne odredbe, je razposlan vsem

podružnicam ter opozarjamo še tem potom, da se povsod vrše članski sestanki, ki naj ta osnutek obravnavajo ter takoj pošljejo event. svoje spreminjavalne predloge.

Največjo važnost moramo polagati na zopetno uvedbo personalne komisije, ker brez te nas bo uprava kljub še tako jasnim zakonskim določbam vedno izkoriščala.

Protipredloge vpošljite čimpreje, da zamoremo osnutek definitivno redigirati ter ga v kratkem predložiti na merodajnih mestih v Beogradu.

Obdavčevanje delavstva.

(Delavnica Maribor, Ptuj itd.)

Na ponovne naše intervencije, katerih se so udeležili tudi zastopniki iz Maribora, je direkcija odredila, da intervenira davčni referent osebnosti pri davčnem uradu v Mariboru ter da se te intervencije udeleže tudi zastopniki delavstva. Vsled nejasnega obvestila direkcije pa sta se te intervencije udeležila le dva delavca.

Rezultat je bil sledeč:

Sedaj je bil predpisan davek za leto 1924 ter so dobivali železničarji, katerih dohodki so prekoračili davčno mejo, pozive, da plačajo davek.

Ker pa so davek plačali že vsi delavci (ker ga je direkcija odtegotvala) smo dali delavcem po prvi intervenciji navodilo, da pošljejo te predpise in pozive službenim potom na direkcijo. Delavci pa so nato dobili ponovne predpise z grožnjo eksekucije.

Pri intervenciji na davčnem uradu v Mariboru se je ukrenilo, da se ustavi nadaljnje pošiljanje pozivov za plačanje davka, ker je davek že plačan. Ostalim delavcem (in teh je velika večina) pa se bodo za davek odtegnjeni zneski vrnili nazaj in sicer v enem obroku, ako bo finančna delegacija v kratkem nakazala Din 600.000, drugače pa v dveh obrokih.

Da se ustavi iztirjava tudi v Ptuj, smo ukrenili potrebno, da bo direkcija tozadevno obvestila tudi davčni urad v Ptuj.

Ako torej kdo še sedaj dobi poziv ali ga je že dobil za plačilo davka, naj ga lepo mirno spravi (to velja tudi za Ptuj). Ako nima drugega davku zavezanega premoženja, ampak le svojo plačo pri železnici ter mu v tem slučaju ni treba delati nikakih prizivov. Ako pa bo kdo po enem mesecu (po 15. decembru 1925) dobil ponovno kak poziv za plačilo davka, naj ga nam takoj pošlje, da zamoremo zadevo urediti.

Za leto 1925 pa zadeva po mnenju oblasti še ni urejena, ali bo treba plačati 3 odst. davka ali ne. Ker pa zakon jasno veli, da osebami, ki prejemajo plačo iz državne blagajne (in to so tudi železničarski delavci) ni treba plačati tega triodstotnega davka na ročno delo, je sigurno, da ga ne bo treba plačevati in da bo direkcija morala vrniti tudi ubrani davek za prve mesece leta 1925. Prišlo bo torej tudi za leto 1925 v poštev le event. plačanje dohodnine, za katero pa pride v poštev le par delavcev.

Delavci naj toraj ne nasedejo raznim agitatorjem nam nasprotnih organizacij, ki le vznemirjajo delavstvo, hoteč v kalnem ribariti.

Skupno pride za plačilo davka za leto 1924 v poštev le okoli 60 železniških delavcev od 10.000, ki so prekoračili s svojim zaslužkom davčni minimum in tudi ti so davek že plačali, ker jim je bil od uprave mesečno odtegnjen.

Ostali pa dobe denar nazaj.

Opozorilo delavcem, ki še niso člani provizijskega fonda.

Ker iz več krajev prihajajo pritožbe, da posamezni načelniki nočejo vzeti prošenj za vstop v provizijski fond, oziroma jih zadržujejo, dajemo še enkrat delavcem naslednje navodilo:

V provizijski fond mora biti sprejet sleherni delavec, ki odgovarja naslednjim pogojem:

§ 2. S prekoračenjem 55. leta starosti je sprejem v provizijski zavod izključen.

Sprejem v provizijski zavod. V provizijski zavod se lahko sprejme pomožni uslužbenec, to je pisarniško pomožna oseba in delavec, ako niso prekoračili 55.

leta starosti, so najmanj 1 leto v službi državnih železnic in ne prejemajo pokojnine iz železniške ali državne blagajne, ki bi presežala znesek 600.— Din letno.

Zenski člani pridobijo preskrbinske pravice samo zase, ne pa tudi za moža ali otroke.

§ 4. Všetjete provizijskega službovanja. — Uslužbenec se lahko všeteje — na njegovo prošnjo — v članstvo pri provizijskem zavodu doba njegovega provizijskega službovanja, vendar samo do najvišje izmere 5 let in sicer proti doplačilu zneska, ki je enak dvojnemu prispevkom s 4% obrestmi.

Pogoji za všetje so: najmanj 5letno zadovoljivo službovanje in ravnotako dolgo članstvo pri provizijskem zavodu. Všetjete se sme izvršiti samo za časa aktivnega službovanja.

Dovoljeno všetje je šele takrat veljavno, ko je prošilec plačal zadnji obrok doplačila.

§ 6. Vsakemu članu, ki je izpolnil vse pogoje za sprejem oziroma všetje, se izstavi spričevalo o članstvu pri provizijskem zavodu.

Prispevki. § 8. Prispevki v provizijski zavod znašajo 4% od 85% mezde, prispevki osebja, zaposlenega stalno pri vožnji na stroju, znašajo 6% in osebja zaposlenega pri vožnji in premiku pa 6,4% od 85% mezde.

Člani, ki so pri sprejemu v provizijski zavod prekoračili 35. leto starosti, plačajo v provizijski zavod za vsako leto preko te starosti pristojbino za prekoračenje normalne starosti v znesku, ki odgovarja 2% od 85% mezde, katero so prejeli pri sprejemu v provizijski zavod.

§ 9. Prispevke in doplačila odtegujejo pristojne blagajne pri izplačevanju prejemkov.

Odtegotvanje prispevkov se prične z dnevom sprejema v provizijski zavod, odtegotvanje doplačil s prvim dnevom izplačila prejemkov, ki sledi dovoljenju všetja.

Opozarjamo na ta odstavke zlasti sodruge iz zagrebške direkcije, da ga točno preštudirajo in dajo nasvete prizadetim delavcem.

IZ OKROŽNIC.

Vlaganje prizivov proti kaznim.

Ker je bil člen 147. zakona nejasen je izdalo ministarstvo saobračaja naslednje tolmačenje:

Ako je kdo kaznovan od šefa jedinice ali načelnika oddeljenja, se ima pravo pritožiti na direktorja.

Ko izda o pritožbi rešenje direktor, je to rešenje izvršno ter se proti njemu ne more pritožiti na generalnega direktorja.

Zobozdravljenje v Mariboru.

Po dolgotrajnih pogajanjih je uprava bolniške blagajne sklenila dogovor z dr. Franjo Stamclom, zobozdravnikom v Mariboru, Vetrinjska ulica 8.

Kdor hoče dobiti zobozdravljenje, mora izpolniti sledeče pogoje:

1. Izpolniti mora tiskovino, ki je določena za zobozdravljenje, katero potrdi načelnik.

2. S tako potrjeno tiskovino gre bolnik k železniškemu zdravniku, da potrdi potrebo zdravljenja in nato k zobozdravniku, da ugotovi, kaj je za popraviti in naredi proračun.

Zobozdravnik pošlje nato prošnjo s proračunom šef-zdravniku g. dr. Tičarju. Nato izda centralna ambulanta posebno nakaznico, s katero se gre potem v ordinacijo.

Dr. Stamcl ordinira za železničarje vsak torek, četrtek in soboto od 8. do 12. ure in od 14. do 17. ure.

Pristopajmo kot podporni člani

k godbenemu odseku izobraževalnega društva »Svoboda« Vodmat-Moste pri Ljubljani.

Mesečno je podpornina 1 dinar.

Ker nam železničarjem manjka svoja godba, postanimo člani »Svobode« godbenega odseka. En dinar si bomo pač odrgali, in ga damo naši godbi.

Prijave sprejema pisarna Ujedinjenega Saveza železničarjev v Ljubljani, Turjaški trg. št. 2, dvorišče.

Uporabljanje žel. delavcev za opravljanje privatnih poslov.

Ministrstvo saobračaja je izdalo strogo odredbo v tej stvari, ker je doznalo:

1. da se pri posameznih načelnikih sekcij vedno uporablja po par delavcev za privatne posle, kot za sekanje drv, pospravljanje itd.

2. Isto da se dogaja pri progovnih mojstrih.

Radi tega se vsako uporabljanje progovnih delavcev za privatne posle najstrožje prepove ter se bo proti vsake-

mu, ki bi kršil to odredbo, najstrožje postopalo.

(Progovni delavci, ako se vas bo še nadalje hotelo uporabljati za razna privatna dela, opozorite progovnega mojstra na okrožnico št. 172-VI. od 2/X. 1925. Ako pa vas bi radi tega šikanirali, nam takoj javite! Op. ured.)

RAZNO.

Vsem podružnicam »Ujedinjenega saveza železničarjev«.

A. Naročitev železničarskega koledarja za leto 1926.

V par dneh izide »Železničarski koledar za leto 1926« z naslednjo vsebino:

1. Katoliški in pravoslavni koledar.
2. Razpredelnica za turnuse.
3. Dnevne beležke.
4. Razne mere, poštna in brzojavna pristojbina ter pristojbina za vloge na oblasti.
5. Odhodi in prihodi vlakov v Ljubljano.
6. Vozne cene v dinarjih.
7. Konzulati v Ljubljani in v Zagrebu.
8. Predpisi glede dopustov.
9. Ugodnosti, ki jih nudi bolniška blagajna nastavljenecem, delavcem in vpokojencem.
10. Kake izpite (tvarina izpitov) mora polagati vlakospremnno osebje.
11. Pod katerimi pogoji pristojna železničarju zobozdravljenje na račun bolniške blagajne.
12. Kilometraža za strojno in vlakospremnno osebje.
13. Prva pomoč v nezgodah.

Koledar za leto 1926 stane Din 12.— (dvanajst) izvod ter je z nakupom koledarja zvezano tudi zavarovanje kupea za slučaj smrti vsled nezgode v službi za Din 250.—

Vse podružnice, ki dosedaj koledarja še niso naročile, naj ga naroče najkasneje do 21. novembra 1925, da jim ga pravočasno dostavimo. Navodila glede razprodaje dobite v okrožnici.

Kdor pa se zanima še za ostale predpise in sicer:

1. Plače in napredovanje železničarjev.
2. Draginjske doklade za aktivno osebje.
3. Predpisi o potnih in selitvenih pristojbinah.
4. Predpisi o voznih olajšavah.
5. Pokojninski predpisi.
6. Draginjske doklade za upokojence.
7. Železniški signali itd.

naj naroči še »Koledar za leto 1925«, katerih imamo še okoli 100 komadov v zalogi in ga prodajamo za Din 5.— komad. Naroči se ga pri svoji podružnici, kjer naj ga tudi plača, nakar mu ga dostavimo.

B. Naročilo strokovnega časopisa »Ujedinjeni sindikati«.

V smislu seje izvrševalnega odbora z dne 1. novembra 1925, opozarjamo vse podružnice in sodruge na centralno strokovno glasilo »Ujedinjenega delavskega sindikatnega saveza Jugoslavijec«.

»Ujedinjeni sindikati«,

ki izhaja tedensko ter prinaša poročila o celokupnem delavskem strokovnem gibanju v Jugoslaviji. Ker je potrebno, da se tudi železničarji seznanijo z razmerami in pogoji, ki obstajajo v ostalih delavskih vrstah, priporočamo podružnicam in članom, da si ta časopis naroče. — Stane četrtletno Din 12.—

Da se naročitev poenostavi, naj vsaka podružnica, ki naroči ta časopis, pošlje znesek Din 12.— po naši čekovni položnici ter napiše zadaj »za Ujedinjeni sindikati«, ter nam po dopisnici sporoči, na kateri naslov naj ga dostavljamo.

Izvršilni odbor.

Zahvala.

Podpisani se najtopleje zahvaljujem za znesek Din 885.— (osemstoosemdesetpet), katere sem prejel od društva »Sprevodnik« ob priliki smrti moje so-proge.

Ljubljana, 25. oktobra 1925.

Frane Lunder, vlakovodja. — Sp. Šiška.